

ICOMOS

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

CZECH NATIONAL COMMITTEE

COMITÉ NATIONAL TCHÉQUE

Stanovisko ČNK ICOMOS k návrhu tzv. Komplexná revitalizácia NKP hradu Krásna Hôrka (prezentácia čiastkových riešení, stupeň architektonická štúdia, 2017, autoři architekti Kucharovič, Németh, Škuta, Mičuda)

Na základě žádosti SNM – Muzea Betliar, po prostudování výše uvedeného materiálu a seznámení s písemnými dokumenty (připomínkování návrhu ze strany zadavatele a orgánu památkové péče Slovenské republiky) konstatujeme:

Národní kulturní památka hrad Krásna Hôrka patří mezi vynikající hradní areály Slovenské republiky. Mimořádný význam památky je umocněn pozoruhodnou mírou autenticity a dominantní polohou v krajině. Symbióza vysoce hodnotné architektury, uchované s hodnotnou historickou muzeální expozicí (více než stoletá tradice veřejnosti zpřístupněné památky), posiluje její výjimečné postavení v souboru typologické skupiny hradní architektury na Slovensku. Na této hodnotě nic nemění ani rozsáhlé poškození areálu požárem střech v roce 2012.

Mimořádné kulturní hodnotě areálu by měla odpovídat i úroveň péče o hrad. Při přípravě revitalizace hradu je zapotřebí, aby od samého počátku byla nastolena přísně odborná kritéria. Z hlediska památkového maximálně ohleduplná stavebně restaurátorská činnost musí být soustředěna prioritně na záchranu a věrohodné prezentování objektu. Základním požadavkem revitalizace je respekt k autenticitě hradu a všem jeho detailním součástem. Minimalizovat je nezbytné soudobé intervence a jako vždy v případě takto významných areálů i maximálně omezit zásahy do archeologických terénů. Je při této příležitosti zapotřebí zdůraznit, že archeologické terény jsou nedělitelnou součástí hodnoty památky a u památky typu NKP by měly být zachovány nedotčené jako nevyčerpatelná studnice poznání pro další generace.

Již z letmého prostudování výše uvedené rozpracované architektonické studie vyplývá, že projektanti nemají prakticky žádnou zkušenost z obnovy památek a nejsou obeznámeni s metodickými zásadami památkové péče. Navíc evidentně prosazují zájmy osobní prezentace před pokorným přístupem, který je ale zcela zásadně nezbytný při práci s významnou památkou. Naprosto nevhodné a neopodstatněné je navrhované zastřešení dvora, které je v rozporu s požadavky památkové péče. Tato úprava reprezentuje nežádoucí zásah do autenticity a vyvolala by neakceptovatelnou proměnu atmosféry vzácné památky. Velmi negativně hodnotíme též variantní návrhy úprav průčelí nádvoří, které signalizují především neskromné ambice sebeuplatnění - před pokornou a fundovanou prací citlivého architekta. Celkově je návrh charakteristický vkládáním četných kontrastních novotvarů s použitím v

daném prostředí nevhodných forem a materiálů, na druhé straně nevyužívá hodnotového potenciálu historické materie k její maximálně věrohodné prezentaci. Autoři opomíjejí, že zvyšováním podílu kontrastních módních prvků, zde obzvláště spektakulárních novotvarů, se snižuje působivost historické architektury. Výrazovou přebujelostí a nesourodostí navrhovaných úprav se narušuje neopakovatelná atmosféra hradu - génus loci místa. Z návrhu vyplývá řada rozsáhlejších zásahů do podloží. Velký rozsah terénních úprav přináší riziko likvidace archeologických vrstev, které naopak vyžadují přísnou ochranu. Celkově návrh signalizuje nikoliv citlivou revitalizaci památky, ale příklon k nežádoucí komercializaci. Z dokumentace vyplývá nepochopení zadání, neporozumění požadavkům památkové péče a neschopnost autorů adekvátně reagovat na oprávněně požadavky zadavatele.

Závěr: předložená architektonická studie nedává záruky citlivé a kvalifikované památkové obnovy významného areálu NKP. Viditelnou ambicí autorů je prvoplánová sebe prezentace, nikoliv pokorná služba kulturnímu dědictví. Nezkušenost autorů v oboru je zjevná již z těchto prvotních koncepčních materiálů a může se velmi negativně projevit v nepřijatelné míře v dalších etapách přípravy prosazováním nepodložených úprav na úkor pozornosti, kterou je nutné soustředit na profesionální ošetření a obhajitelnou prezentaci historické materie. V případech, kdy se podcení nároky na specifickou odbornost projektanta, zpravidla totiž dochází při realizaci (z nepochopení a podceňování požadavků památkové péče) k negativním zásahům do památkové podstaty, k zvyšování ekonomické náročnosti s četnými problémy při realizaci. Nezkušenost projektantů v oboru péče o památky zpravidla komplikuje a brzdí stavebně restaurátorské práce, což nepříznivě ovlivňuje výsledek v ekonomii, v kvalitě i vizuální banalizaci památky.

ČNK ICOMOS s ohledem k mimořádnému významu NKP hradu Krásná Hôrka připomíná mimořádnou zodpovědnost za citlivou obnovu a věrohodnou revitalizaci areálu tohoto významu. Proto doporučuje oslovit na zpracování přípravných koncepčních a projektových práci projektanta, který prokáže znalost památkové metodiky, zkušenost z činnosti v oboru (včetně schopnosti aplikace tradičních technologií), a schopnost efektivní a vstřícné mezioborové spolupráce se zadavatelem a složkami statní památkové péče ve prospěch památky. Funkční spolupráce partnerů ve prospěch památky je zárukou nejen kvalitní obnovy památky, ale i jistotou efektivního zhodnocení společenských prostředků.

V Praze dne 6. února 2017

Prof. ing. Arch. Akad. Arch. Václav Girsá
prezident ČNK ICOMOS

Český národní komitét ICOMOS, z.s.
IČO: 22735941
cnk@icomos.cz, www.icomos.cz
ICOMOS Rozdělsovská 2002, Praha 6, 169 00